

Tre grafiker på Galleri Lucifer

Besvärjelser och samtal med Goya

På Galleri Lucifer har man nu ordnat korsdrag mellan århundraden, mellan nutid och sent 1700-tal och det blåser friskt. Jordi Arkö är där för att redovisa sina djärvt vågade "Samtal" med den gamle oupphinnelige spanske mästaren Francisco de Goya y Lucientes. Men det är inte allt. Som medutställare har Arkö ytterligare två unga intressanta grafiker Leif Elggren och Urban Engström. Väd de alla har gemensamt vid sidan av sitt grafiska kunnande är fallenhet för djärva experiment och en starkt uttalad strävan efter vidgade erfarenheter. Som helhet och i sina delar är det en mycket spännande och omväxlande utställning.

SIA
recenserar

Jordi Arkö Goyasvit visades redan på Skövde konsthalls sommarutställning, men där hade man då ingen möjlighet att exponera den lika bra, som nu sker på Galleri Lucifer. Lika fullt är det ett mäktigt arbete att ta del av, fyllt av gåtfulla alluderar men också av spiritualitet, mustigt burleskeri och överraskande vinklingar. "Samtal med Goya" har Arkö kallat de 80 akvatintetsningar, som bild för bild och i noggrann ordning utgår från Goyas satirer i samlingen "Los Caprichos".

När Goya etsade de här bladen var han en förensligad man som passerat de femtio åren, bitter på livet, misstänkliggjord och sjukligt misstänksam mot allt och alla. Han hade sett de spanska hovintrigerna på nära håll, inkquisitionens grymhet och adelns maktövertrepp. Han hade dessutom upplevt pestens fador, och sett denna snarare öka än minska mänsklig nedrighet och galenskap. När så Arkö söker ett möte med honom, är han själv ca 30 år. Han lever i ett annat kultur- och samhällsklimat, och han är en man med framtiden för sig.

Torrnålsgravyr av Leif Elggren.

VÄND

Det samtal han vill inleda blir alltså ett mellan en ung, livstillvänd man med inte så tunga erfarenheter och en, som redan är åldrad och djupt desillusionerad. Arkö ger heller aldrig sken av något annat. Han kan vara uppsluppen där motparten är bitsk. Ärligheten bär.

Trots motsättningar och avstånd blir samtalet givande. I sak har kanske inte heller så mycket förändrats från då till nu. Likaväl som förblindade mänskliga passioner är konstanta, så tycks den mänskliga dårskapen på alla plan vara det, även om den har sina modenycker. Maktens griparmar kan tillbakabildas, men andra växer fram i deras ställe. Och apokalypsen byter bara färdmedel från tid till tid. I stället för inkquisition och pestilens har vi fått atombombshot och luftföroreningars cancersmitta. Spöken är tidlösa och döden grinar nu som då.

Jordi Arkö berättar om det här, och han känner sig hemma i Goyas kammare. Så hemma att han tillåter sig raljera med figurer och förklädnader, som för mästaren betydde den aktuella dagens personifierade fasa. Det ligger inget övermod i detta, ty på samma gång ger han fenomenen i sin egen tid ett rapp. Och Goya skulle ha förstått honom. Han hade också sin bistra humor.

o o o

Jordi Arkös medutställare Leif Elggren arbetar i tornålsgravyr. Med en skarp och distinkt linje skapar han besvärjande bilder, där figurer med i vemod förstenade ansikten agerar drömligt under dunkla lidelsers tvång. Aggressioner, som åtminstone till en del bottnar i erotiska komplikationer, riktar sig både utåt och inåt med skarpslipade knivar som mordvapen. Förgörelse och självförgörelse. Lömska bakåll och sadistiska hämndaktioner planeras. Kallblodiga attentag begås. Allt tycks ske utan personligt ansvar. I någon bild med knivar singlarande i luften leks kanske en variant av ryska rouletten. Lust till köttet — leda vid köttet. Den eviga kontaktsvårigheten.

Leif Elggren har också skrivit poesi och gjort scenarier till drama, som finns att ta del av.

o o o

Urban Engström är den yngste i grafikertrion och avverkar nu sina sista år på Konsthögsko-

Etsning ur Jordi Arkös Goyasvit.

lan. I en sekvens om 18 stora litografiska monotypier, höga som katedralfönster, skildrar han sin egen kropp i förvandlande speglingar, inneslutningar och avskärmningar. Engström syns ha gått till verket med en renässanskonstnärns nyfikenhet på människans mått och på allt som sker mellan ljus och form. Han betraktar, eller upplever sin gestalt och i fortlöpande tillblivelse, kanske inramad av minnen och skuggor från foster-

och dödsvagg. Man kan mistänka att här finns ett jag, som söker inordna sig och sin kroppslighet i en andlig dimension. Sensuellt och visionärt förenas i bilder, som inte sällan har en monumental storslagenhet.

Mystikern Urban Engström tycks mig otvetydigt träda fram i de objekt, som han också visar.

STEN ERIKSSON